

Waldorfkool Läte arengukava

2020-2025

August 2020

SISUKORD

1. WALDORFKOOL LÄTE	3
2. LÄHTEOLUKORD JA ARENGUVAJADUSED	4
2.1. TOIMEMUDEL.....	4
2.2. ARENGUVAJADUSED	7
3. EESMÄRGID JA TEGEVUSKAVA	8
3.1. PEDAGOOGILINE ARENG	8
3.2. RUUMILINE ARENG	9
3.3. ÜHISTEGEVUS JA KOGUKONNATÖÖ	10
4. ARENGUKAVA SEIRE	11
LISA 1 ÕPILASTE ARVU DÜNAAMIKA	12
LISA 2 KOKKUVÕTE KÜSITLUSEST	13

1. WALDORFKOOL LÄTE

VISIOON

Kool on vabaduskasvatusel põhinev keskkond kogu perele, kus areng kulgeb läbi isetegemise, loomingu, eneseleidmise ja eluks vajalike oskuste arendamise. Täiskasvanu vastutab oma mõtte, sõna ja teo eest ning on nende teadlik looja. Õpetaja, lapsevanem ja laps tegutsevad vastastikusel austuses, usalduses ja heasoovlikkuses.

MISSIOON

Luaa harmooniline keskkond inimese füüsiliseks, hingeliseks ja vaimseks arenguks.

KOOLI VÄÄRTUSED JA ARENGUPRINTSIIBID

Waldorfkool Läte eesmärk on tagada kooli õppetaseme vastavus õppekavas kehtestatud nõuetele avades seejuures lapses peituvad arengu- ja eneseteostusvõimalused.

Terviklikkus: Õnnelikuks ja iseseisvaks inimeseks kasvamisel vajavad võrdset tähelepanu nii teadmised kui loominguiline mõtlemine, tasakaalustatud tundeelu ja terve tahe. Lähtume koolis inimese terviklikkusest ja mitmekülsusest.

Koostoimimine: Laps õpib koolis läbi tegutsemise, tunnetamise ja teadvustamise ning käsi, süda ja pea õpivad tegutsema üheskoos. Arendame koolis teadlikult sotsiaalsust, teineteisega arvestamist ning oskust tegutseda ühise eesmärgi nimel. Õpetaja toob õpitava aine lasteni läbi elamuse ja kogemuse.

Rütmilisus: Koolielu kulgeb rütmis, mis arvestab päeva, nädala, kuu ja aastaegade loomulikku vaheldumist. Ka igas koolitunnis on oma rütm – teatud kindel tegevuste järjestus, mis annab lastele turvatunde ja hoiab nende meeled ärkvel. Traditsioonilised aastaegade ja kuude vaheldust tähistavad pidulikud üritused annavad lastele kindlustunnet ning aitavad kaasa ilumeele, eneseväljendusoskuse ja õnnestumis-elamuste kujunemisele.

Loomulikkus: Koolis on esiplaanil looduslikud materjalid, maitset, inimhääle ehe kõla, elavad muusikahelid ja harmoonilised värvid. Anname lapsele aega rahulikult oma tegevuse lõpetada, õpitu läbi tunnetada ja endas talletada.

2. LÄHTEOLUKORD JA ARENGUVAJADUSED

2.1. Toimemudel

Waldorfkool Läte koolipidaja seaduse mõistes on Haridus- ja Kultuuriselts Läte. Seltsi juhatus juhib kooli majandus ja õiguselu. Kooli pedagoogilist tööd juhib õpetajate kolleegium. Nende vastutuse jaotus koolielu korraldamisel on täpsemalt kajastatud kooli põhikirjas. Samas on koolielu korraldamisel väga oluline roll ka kogu kooliperel (lapsevanemad, kooli töötajad, õpilased). Järgnevalt on lühidalt avatud nende kooli toimimise lahutamatuks osaks oleva kolme osapoole rolle ja toimeoloogikat.

Koolipidaja HKS Läte

Mittetulundusühing Haridus- ja Kultuuriselts Läte on 2007.a. asutatud vabaühendus, kes üldhariduskool Waldorfkool Läte kaudu pakub Harjumaal waldorfpedagoogika metoodikale tuginevat 9-klassilist põhiharidust. Seltsi ülesandeks on kooli majandamine ja arendamine. Seltsi hoida on Lätte koolipere – 168 õpilast, sadakond peret ja 20 õpetajat.

Seisuga 31.08.2020 on seltsil 55 liiget, kõik neist lapsevanemad (sh endised) ja õpetajad. Nii Seltsi kui kooli juhtimises rakendatakse kollegiaalse juhtimise põhimõtteid.

- Seltsi kõrgeimaks organiks on üldkoosolek.
- Seltsi tegevust juhib ja seda esindab juhatus (liikmed valitakse üldkoosolekul iga kolme aasta järel). Juhatus korraldab kooli majandustegevust.
- Kooli pedagoogilist tegevust juhib ja korraldab õpetajate kolleegium.
- Administratiivsete küsimustega tegelevad kooli juht ja büroojuht.

Seltsi tegevusega seotud huvigrupid on õpilased ja vilistlased, õpetajad ja koolitöötajad; seltsi liikmed ja lapsevanemad, waldorflastehoiud ja -lasteaiad, kohalik omavalitsus jt koostööpartnerid. Seltsi on 13 aasta jooksul oluliselt panustanud Keila ja Lääne-Harjumaal haridus- ja kultuurielu rikastamiseks. Olulisemad arengud on olnud järgnevad:

- 2008.a. Waldorfkool Läte (end. Erakool Läte) asutamine ja igal aastal ühe klassi võrra suuremaks kasvades põhikooli mõõdu saavutamine. Täna on kooli lõpetanud kolm lenu noori teataval inimesel, 9. klassiliseks on koolis viimasel kolmel aastal õppinud vahemikus 160-170 õpilast. Alates 21.12.17. on koolil tähtajatu tegevusluba;
- 2012.a. lastehoiuteenuse pakkumisega alustamine Keila linnas (mis täna tegutseb iseseisva asutusena MTÜ Lastehoiuselts Läte);
- 2016.a. oma köögi rajamine (MTÜ Lätte Köök) pakkumaks kooli õpilastele ja õpetajatele värsket, maitsvat ja tervislikku koolilõunat;
- 2017.a. huviharduskooli rajamine (MTÜ Lätte Huviharidus), kus õpivad nii kooli õpilased, õpetajad kui ka lapsevanemad. Lisaks haridusele pärimusmuusika ja kultuuri arendamine on olnud läbi tosina tegevusaasta seltsi südameasjaks;
- 2017. a. Läte e-poe avamine, mis pakub müügiks erinevaid õppevahendeid ja loomulikest materjalidest tarbesemeid.

Seltsi tegevuse peamise lisaväärtuse loovad:

- entusiastlikud ja missioonitundega pedagoogid, kes on huvitatud regulaarsest täiendõppes ja professionaalsest arengust waldorfkooli õpetajana, kelle abil areneb kool;
- seltsi ja kooli väljakujunenud tugevad traditsioonid kogukonnale ühistegevuste ja ürituste korraldamisel ja läbiviimisel. Tegevusperioodil on toimunud sadu sündmusi, töötubasid, loenguid jms;
- seltsi tegevustes osalevad lapsevanematest vabatahtlikud, kes kooli juhtimisse, majandamisse ja ühistesse ettevõtmistesse oma aega ja energiat panustavad.

Õpetajate kolleegium

Waldorfpedagoogika sisu kandjaks on igas waldorfkoolis õpetajate kolleegium. Õpetajate kolleegiumisse kuuluvad Waldorfkool Lätēs kõik selles koolis töötavad õpetajad. Kolleegiumi koosolek koguneb regulaarselt kord nädalas, reeglina neljapäeviti. Kolleegiumi ülesanne on tegeleda pedagoogiliste küsimustega, õpetajate enesearengu ja seeläbi terve kolleegiumi ja kooli arenguga. Waldorfkool saab toimida ainult pidevast enesearengust inspireeritud süvendatud waldorfpedagoogikat uurivatest ja praktiseerivatest klassiõpetajatest lähtuvalt.

Õpetajate kolleegiumi koosolekul on kindel ülesehitus. Igal koosolekul tegeletakse teoreetiliste, praktiliste ja kunstiliste ülesannetega. Need ulatuvad kooli aluspõhimõtetest ja -dokumentidest kuni üksiku õpilase individuaalse vaatluseni. Töö on orgaaniline ja vajaduspõhine, kohanedes vastavalt olukorrale ja ülesandele. See tähendab, et vajadusel jagunetakse töögruppidesse ja /või kogunetakse sagedamini. Ühe klassi teemade arutamiseks võib klassiõpetaja kokku kutsuda klassikolleegiumi, kus osalevad vastava klassi õpetajad.

Lisaks moodustatakse töögrupe aastapühade tähistamise organiseerimiseks, kooli füüsilise õpikeskkonna arengu küsimuste lahendamiseks ja vanematekooli organiseerimiseks koostöös seltsiga. Samuti ühenduse pidamiseks ja koostööks, näiteks Eesti Vabade Waldorfkoolide Ühendusega ning teiste waldorfkoolide kolleegiumitega ja pedagoogiliste seisukohtade esindamiseks väljaspool kooli vms.

Õpetajate kolleegiumi koosolekut viib läbi kolleegiumi juhataja, kes valitakse igal aastal õpetajate endi seast. Otsused sünnivad arutelude käigus ja võetakse vastu konsensusel, kusjuures igal õpetajal on üks hääl.

Koolipere

Peale esimese lennu lõpetamist õppeaastal 16/17 on kooli üheksas põhikooliklassis igal aastal enam kui 160 last. Kooliga on seotud enam kui 120 peret – 76-st perest käib koolis 1 laps, 86-st perest 2 last ning viiest perest kolm last. Koolis õppivatest lastest umbes poolte elukoht on Tallinna linn, ülejäänud lapsed käivad koolis Keila linnast ning ümberkaudsetest omavalitsustest.

Antroposoofilisele inimkäsitlusele tuginedes aitab kooli õppekava õpilaste arengule kaasa nii ainesisu kui meetodikaga. Kooli huvides on ka nii täna koolis käivate kui ka uute lastevanemate järjepidev isiklik areng läbi kaasatuse kooli ja seltsi tegevustes. Kooli soovijaid on olnud igal aastal enam, kui on võimalik vastu võtta.

Lapsevanemad osalevad ürituste organiseerimisel ja läbiviimisel, koolimaja korrastamises jm tegevuses. Enamus klassidest on valitud klassivanema, kes aitab õpetajat, kaasates teisi lapsevanemaid tehnilistes ja korralduslikes küsimustes klassielu ja -ürituste organiseerimisel.

Koolis on tööl 22 õpetajat (klassi- ja aineõpetajad, eurütmia-teraapia, maaliteraapia ja tugispetsialist). Õppeaastast 20/21 lisandub vanemõpetaja, kelle ülesandeks on pedagoogiliste koolituste juhtimine. Korralduslike ja haldusküsimustega tegelevad kooli juhataja ja büroojuht, raamatupidaja, haldusjuht ja kaks puhastusteenindajat. Laste tervise eest kannab hoolt kooliõde.

Koolielus on kindel traditsiooniliste sündmuste rütm läbi aasta. I poolaastal toimub draakonimäng, õpetajate päev, kooli sügismatk, katkumäng, laternamatk, adventispiraal, adventihommikud, Luciapäev ja adventilaat. II poolaastal Eesti Vabariigi aastapäev, Emakeele päev, avatud uste nädal, ja olümpiamängud. Aasta jooksul toimub 4-6 kuupidu (enamasti viiendiku lõpul), kus õpilased esitavad valikut õpitust.

Kaasnevalt korraldatakse erinevaid ühisüritusi ja sündmusi – kooliperele mõeldud suvepäevad ja spordipäev, tantsutoad (vanade tantsude õpetamine elava muusikaga), pedagoogiliste loengute sari lektoriga, seltsiõhtute sari aruteluringi formaadis, vanematele mõeldud huvialaringid (nt keraamika, kandle jms pilliõpe, väikekannelde ehitamine), osalemine Keila päevadel. Võõrustatakse tunnivaatlejaid ja jagatakse kooli ja seltsielu korraldamisel saadud kogemusi huvilistega.

Aktiivselt toimub projektitöö – kooli 13 tegevusaasta jooksul on vabatahtlikult kirjutatud seltsi- või kooli poolt mitukümmend projekti, millest suur osa on saanud ka rahastuse. Ettevalmistuse ja elluviimise töörühmad on organiseerunud vastavalt huvile kaasa mõelda ja tegutseda.

Kooli (ja seltsitegevuseks) on kasutuses 1958. ehitatud hoone aadressil Keskväljak 15, Keila. Hoonel on korrastatud 2 põhikorrust ja keldrikorrus, suletud netopinda on 1745 m². Esimesel ja teisel korrusel paiknevad klassiruumid, keldrikorrusel köök, söögisaal, pesemisruumid ja kunstiklass. Kool tegutseb hoones rendilepingu alusel. Hoone väikest õueala on võimalik kasutada suulise kokkuleppe alusel. Suuremad koosviibimised (nt kuupeod) toimuvad Keila Kultuurikeskuses ning liikumistunnid Keila Noortekeskuse või Keila Tervisekeskuse spordisaalis.

2.2. Arenguvajadused

Kooli igapäevategevuses on tunnetatavad sisulised ja tehnilised väljakutsed, millest peamised on:

1. Pedagoogiline areng - õpetajate oskused ja järelkasv;
2. Ruumiline areng – ruumilised ja majanduslikud piirangud;
3. Ühistegevus ja kogukonnatöö – olemasolevate ja tulevaste õpilaste vanemate teadmised waldorfpedagoogika olemusest ning osalus kooli ja seltsi tegevustes.

1) Pedagoogiline areng

Õpetaja isik, metoodilised oskused ja pühendumus on waldorfkooli süda, üheselt häälestatud õpetajate koostöös sünnib toimiv kool. Ehk olemasolevate õpetajate pühendumine ja areng ning uute õpetajate leidmine ja koolitamine on kooli kestlikkuse eelduseks. Waldorfpedagoogilise õpetajakoolituse tase Eestis on viimaste aastatega paranenud (seoses Waldorfühenduse ja Tartu Ülikooli koostöös toimunud õpetajate täiendõppega). Samas on selles osalemisel praktilises vaates piirangud (valdavalt õpetaja niigi vähesest vabast ajast või asendusvajadus) ning ka sisulises vaates vajakajäämisi (liigne teoreetilisus).

Vanemate suurem teadlikkus antroposoofilisest inimesetunnetusest ning waldorfpedagoogikast võimaldaks koostöisemat lapse toetamist tema arenguteel.

2) Ruumiline areng

Kooli kasvamisega 9-klassiliseks kooliks ja kasvava nõudlusega koolikohtade järele on tänaseks saavutatud maksimum, mida olemasoleva hoone ruumid võimaldavad - kool vaevleb ruumikitsikuses. Eraettevõttelt renditava hoone ruumidest on tänaseks 100% kooli kasutada. Pikaajaline rendileping lõpeb sügisel 2022 (u 2 aasta pärast). Waldorfkoolide eripäraks on aktiiv- ja fenomenoloogiline õpe, mis seab ruumidele kõrgendatud nõudmised. Renditava hoone puuduseks on eelkõige ruumide kitsikus, mis seab piirangud õpilaste arvule klassides, puudu on spetsiaalsed aineklassid, puudub suurem kogunemisruum kus läbi viia kontserte, lavastada näidendeid, viia läbi eurütmia tunde ja etendusi jne. Koolimaja õueala on väike. Hoone ja õueala edasisel arendamisel kooli jaoks sobivaks, on ees piirangud, kuna tegemist on rendipinnaga. Seltsi rahalised vahendid on piiratud. Arengukava koostamise raames läbi viidud küsitluse järgi soovib suur osa lapsevanemaid uut koolihoonet ja on valmis sellesse panustama.

3) Ühistegevuse areng

Waldorfkooli pidamisel on lapsevanemate kaasatus ja osalus kooli arengus määrava tähtsusega. Võrreldes seltsi ja kooli asutamise perioodiga, on suur enamus tänaseid lapsevanemaid passiivsed, mis ei võimalda ka inimeste rotatsiooni ning tekitab väikeses hulgas vabatahtlikes tühimuse ja läbipõlemise ohtu. Seetõttu on väga oluline järjepidevalt koolitada lapsevanemaid waldorfkooli teemadel, suurendamaks teadlikkust laste toetamisel ning osalemist vabatahtlikena seltsi töös.

Kool lahendab suure osa esile kerkinud probleemidest, aga ei kommunikeeri seda valjuhäälselt ega kirjasõnas. Seetõttu on jäänud mulje kooli passiivsusest probleemide lahendamisel. Kuna igale murekohale, probleemile ja inimesele reageeritakse individuaalselt, ei saagi seda stamplahendusena kirja panna. Kool ja kolleegium orgaaniline üksus – tööle võetakse inimesi, mitte ametikoha täitjaid. Konkreetne inimene teeb kõike seda, mida oskab. Järgmine inimene, kes teda asendab, et pruugi osata neid asju, mida eelkäija.

Küsitluse põhjal selgus, et enam kui kolmandik vanematest jõudis waldorfkooli Läte, kuna otsis alternatiivi tavakoolile. Et meie kooli leiaksid üles vanemad, kes soovivad oma lapsed panna just waldorfkooli, on vajadus senisest enam tegeleda kogukonnatöö ning teadlikult juhitud kommunikatsiooniga.

3. EESMÄRGID JA TEGEVUSKAVA

Kooli arenguvajaduste kolmes valdkonnas on seatud pikemaajalised ehk strateegilised eesmärgid (SE) vähemalt aastani 2025. Taktikalisel tasandil on eesmärkideni täitmise suunal liikumiseks planeeritud tegevuskava järgnevas kolmeks õppeaastateks (2020/2021 kuni 2022/2023). Progressi jälgimiseks on igas arenguvaldkonnas seatud vastavad mõõdikud (mis on esitatud juba järgnevas peatükis).

3.1. Pedagoogiline areng

SE 1: Õpetajal on võimalik keskenduda eelkõige laste õpetamisele. Lapsevanemad on võtnud vastutuse iseenda waldorfpedagoogilise teadlikkuse kujundamisel.

SE 2: Õpetajal on võimalik õppida juurde ja osaleda tulevaste õpetajate harimisel. Koolis on piisavalt õpetajaid.

- **Waldorfõpetajate koolituskeskus** – kooli juurde on loodud koolituskeskus waldorfkooli ainekavaga süvendatult tegelemiseks, suurendamaks praeguste ja tulevaste õpetajate valmisolekut nii humanitaar- kui reaalinete valdkonnas. Sihtrühmas on esialgu oma ja teiste waldorfkoolide õpetajad. Perspektiivis tavakoolide õpetajad ja koostöö ülikoolidega. Lätte õpetajad on tahtelised ja võimelised olema koolitaja rollis. (2021-2022)
- **Pedagoogilised kontaktid** - koostöö teiste waldorfkoolidega, tunnivaatlused, õpetajate vahetus jms (pidev).
- **Järelkasvu koolitamine** - waldorfpedagoogikast huvitatutele on praktiline võimalus olla tunnivaatleja/abiõpetaja kooli juures. (pidev, tasustatud võimaluse loomine alates 2022).
- **Rollijaotuse selgus** – olemas on nimekiri inimeste kontaktidega, kelle poole vastava probleemiga pöörduda: pedagoogilise probleemiga kolleegiumi juhataja, administratiivküsimumise korral büroojuhataja, vanemate vahelise probleemiga usaldusgrupi poole jne. Samuti kooli poolt soovitatud psühholoog, logopeed, terapeudid jm. (2021)
- **Klassivanemate kogu toimimine** – saavutada olukord, kus kogul on ülevaade klassi lapsevanemate potentsiaalset, pädevusest ja oskustest. Kogu aitab kooli / praktiliste küsimuste lahendamisel. Klassivanematest kolm vanimat (kooli mõistes) loovad usaldusgrupi, kelle poole vanemad saavad omavaheliste probleemide lahendamiseks pöörduda. (2022)
- **Waldorfkooli lapsevanema käsiraamatu kaasajastamine** - 2011. a välja antud “Käsiraamat waldorfkooli lapsevanemale” uuendatud versiooni koostamine ja trükkimine. (2021)
- **Osalus Eesti Waldorfkoolide ja Lasteaedade Ühingu tegevuses** - püsiv initsiatiiv waldorfkoolide klassiõpetajate klassikohtumiste vedamisel. (2020)
- **Mandaatrühma töö jätkamine** - mentorite, õpetajate järelkasvu ja avatud suhtlemismudelite grupp jätkab kokkusaamisi. (2020)

3.2. Ruumiline areng

SE 3: Ruumipuudus olemasolevas hoones ei takista õppekava elluviimist.

SE 4: Koolil on waldorfpedagoogikal põhineva õppe viljelemiseks sobivad ruumitingimused.

- **Paindlik ruumikasutus** - olemasoleva koolimaja multifunktsionaalne kasutamine. Koostöö Keila Teraapiakeskusega saali ühiskasutuseks. Parimate ja soodsamate võimaluste otsimine õppetegevuse korraldamine väljaspool kooliruumi. (pidev)
- **Hooviala kasutuse planeerimine** - parimate lahenduste otsimine õues mängimise ja õuesõppe korraldamiseks. Kinnistu piirdeaia rajamine. Hoovigruppi kokkukutsumine. (2021)
- **Kollektiivne protsess ruumitingimuste parandamiseks** - teadliku projektijuhtimise meetodika (nt draakoniuunistamine, "Dragon Dreaming") koolitus ja kasutusele võtmine ruumitingimuste parandamiseks ja investeringuks vajaliku rahastuse kogumiseks. (2021-2022)
- **Oma kinnistu otsing / olemasoleva koolihoone ümberehituse võimaluse kaalumine** (paralleelsed protsessid) - jätkuv koostöö Keila Linnavalitsuse ja Maa-ametiga sobiva kinnistu otsingul / jätkuv koostöö rendile andjaga olemasoleva hoone perspektiivse kasutusvõimaluse osas. (pidev, kuni piisava info ja kindluse saavutamiseni lõpliku otsuse langetamiseks)
- **Projekteerija leidmise ettevalmistus** - goetheanistliku arhitektuuri ehk orgaanilist funktsionalismi valdavate projekteerijate kaardistamine Euroopas. (2021-2022)
- **Mandaatrühma töö jätkamine** – majagrupp jätkab kokkusaamisi. Konkreetse ruumivõimaluse selgumisel luua eraldi finantsgrupp, kes keskendub rahastamisküsimustele. Majagrupp jätkab siis koolimaja ruumitingimuste, projekteerimise ja ehitamisega seotud küsimuste lahendamise. (2020+)

3.3. Ühistegevus ja kogukonnatöö

SE 5: Selts on tugev ja toimekas.

SE 6: Kool loob iseenda nägu.

- **Lastevanemate kool** – vanematele loengute ja seminaride korraldamine antroposoofiast, waldorfpedagoogikast, aine- ja õppekavast, et viia lapsevanemaid rohkem kurssi waldorfkoolis toimuvaga. Lapsevanemate ja kolleegiumi koostöös õppeaasta kalenderplaani koostamine. (iga-aastane)
- **Seltsiõhtud** - kogukonnatunde loomine koos tegutsemise käigus. Koos tegemisi veab vastav mandaatrühm. Aastaplaani koostamine augustikuu lõpuks. (iga-aastane)
- **Kooli põhikirja uuendamine** - lapsevanematest töögrupi moodustamine et vaadata üle põhikirja punktid, mis vajavad kaasajastamist (välistamaks vastuolud erakooliseadusega). Protsessi tulemuste jagamine WKLÜ tasandil. (2020-2021)
- **Kooli veebileht** – sisu ja vormi uuendamine, loogilisema ja käepärasema ülesehituse loomine. Ühistegevuste kalender. Koostöös õpetajate kolleegiumiga lehe haldaja määramine. (2021)
- **Sotsiaalmeedia kanalid** – kool jagab elektroonilise meedia vahendeid kasutades ise oma tegevuste ja sündmuste kohta infot endale sobival viisil. (2020+)
- **Kommunikatsioonistrateegia koostamine** - eesmärgiga harida ja inspireerida ning tekitada lapsevanemate ja kogukonna huvi. Töögrupi loomine, sihtrühmade defineerimine, sõnumite koostamine sihtrühmade kaupa ning tegevuste planeerimine nähtavuse suurendamiseks. (2021-2022)
- **Tagasiside küsitlus** – arengukava koostamise protsessi raames läbi viidud küsitluse korraldamise jätkamine annab võimaluse aeg-rea tekkel jälgida tunnetatavaid muutusi koolielus ja seltsi tegevuses. (iga-aastane)

4. ARENGUKAVA SEIRE

Arvestades kooli initsiatiivipõhist toimetamudelit, vaadatakse tegevuskava iga kooliaasta alguses üle ja vajadusel tehakse täiendused. Samaaegselt analüüsitakse eesmärkide suunas liikumise progressi vastavalt järgnevalt välja toodud arenguvaldkondade mõõdikutele.

Pedagoogiline areng

- Kooli vahetatakse ainult äärmisel vajadusel (nt elukoha või -korralduse muutus) – sündmuste arv ja juhtumipõhine analüüs.
- Klassiõpetajad õpetavad põhiaineid oma klassis kuni kaheksanda klassi lõpuni – õpetajate õppetegevuse kaardistus õppekava põhiainetes lõikes.

Ruumiline areng

- Püsivad ja sobivad tingimused kooli õppekava kõigi ainete õpetamiseks on olemas - loetelu õppekava ainete lõikes koos hinnanguga aspektidele (tingimuste sobivus, õppevõimaluse püsivus, asukoha kaugus, maksumus jmt)

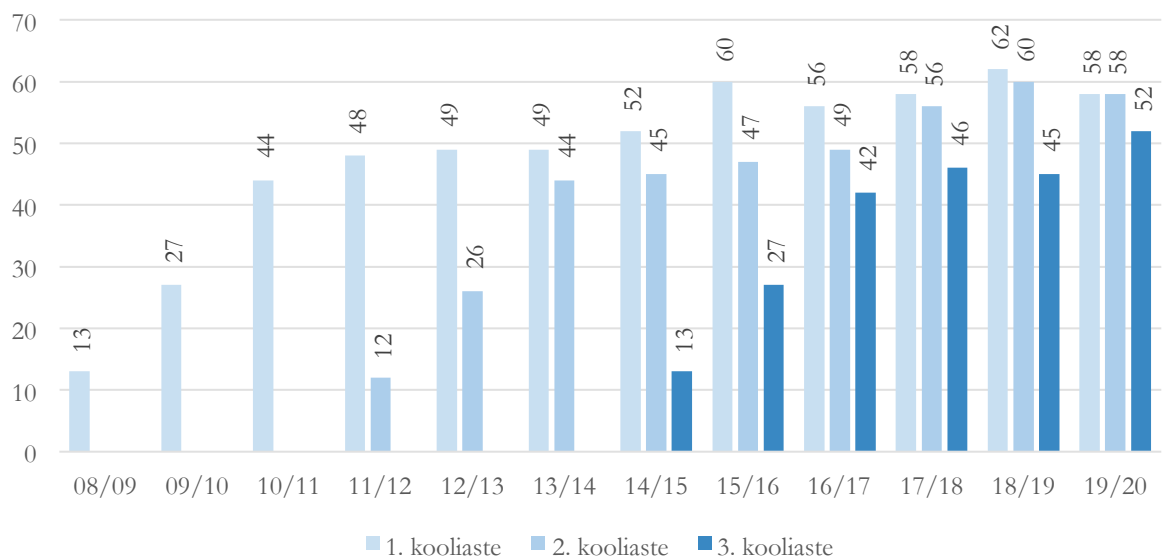
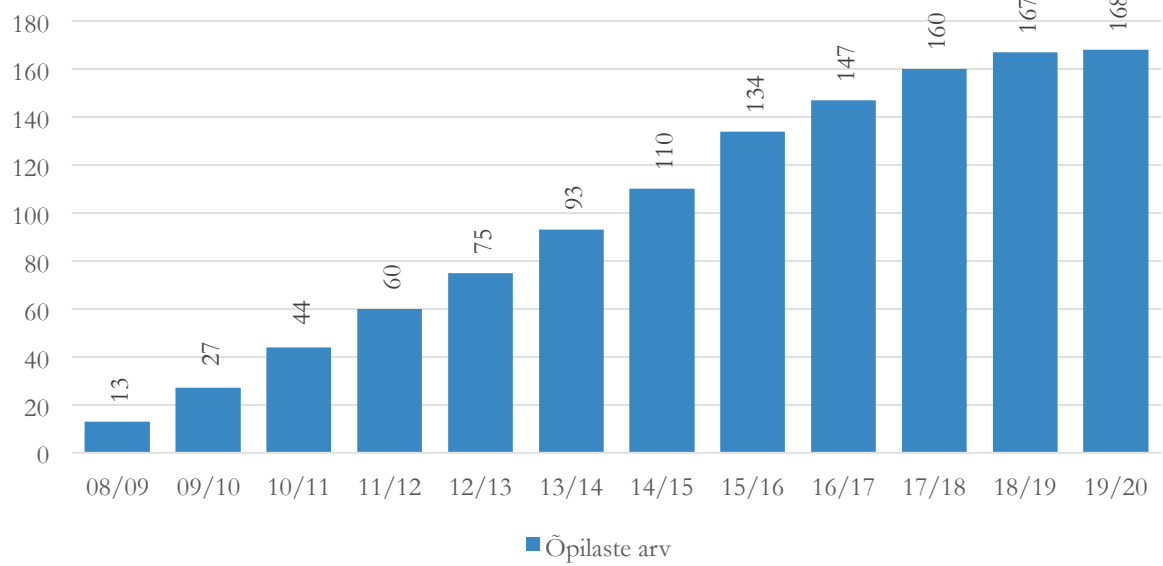
Ühistegevus ja kogukonnatöö

- Seltsi liikmete arv ja osaluse aktiivsus – liikmete arvu dünaamika ja üldkoosolekutel osalejate osakaal liikmete arvust.
- Korraldatud ürituste arv ja osalejate arv üritustel – jooksev arvepidamine ürituste profiili lõikes.
- Valik küsimuste vastuseid lapsevanemate küsitlusest – võrdlus varasemate aastate vastustega, küsitlusele vastanute osakaal peredest.

Strateegiliste eesmärkide ülevaatamine toimub arengukava kehtivuse lõpul. Arengukava avalikustatakse kooli koduleheküljel. Arengukava ja muudatused kinnitab Haridus- ja Kultuuriselts Läte üldkogu.

Arengukava koostamist toetas Kodanikuühiskonna Sihtkapital

LISA 1 ÕPILASTE ARVU DÜNAAMIKA

Kuidas kasvatada pensionisambaid

Neljanda lennu lõpetamise järel, arenguid kavandades

Keio Kanarbik

Waldorfkool Läte arengukava projektijuht ja õpetaja

Juba tosin aastat tagasi avati Keilas Erakool Läte. Erakool erakooliks; selles ei ole Eestis enam midagi ebatavalist. Kuid, süski-süski... Eriliseks teeb meie kooli mitu asjaolu. Esiteks: selle on loonud vanemad enda lastele. Teiseks: kool tugineb oma tegevuses waldorfpedagoogikale.

Ajast ees

Waldorfkoolide rajajaks on Austria-Ungari päritolu mitmekülgse haridusega insener ja filosoof Rudolf Steiner. Waldorfkool on ainult üks Steineri tegevusest ja filosoofiast inspireeritud algatus. Muuhulgas võlgname talle biodünaamilise põllumajanduse, antroposoofilise meditsiini, uued suunad ravimi- ja kosmeetikatööstuses, orgaanilise funktsionalismi arhitektuuris, sotsiaalse panganduse, vaimuõpetuse, ühiskonna sotsiaalse kolmeliikmelisuse mudeli, eurütmianimelise kunstiliigi, antroposoofilise draamaõpetuse, kõne- ja maalikunsti. Lisaks veel sadu tuhandeid vilistlasi, miljoneid abisaajaid, kaasamõtlejaid, -tundjaid, -tahtjaid.

Päev pärast sadu

Viimastel aastatel on waldorfkooli Eestisse kerkinud justkui seeni pärast vihma. See tekitab vanades olimates kahetisi tundeid. Pole ju WK mingi nipp või meetod, vaid maailmavaade. Ka Doktor ise ütles, et Waldorfkool kujuneb tema suurimaks murelapseks. Vanemad saavad mitmesuguseid kooli teha: nii väikesed kui suuri; spordi-, muusika-, teatri-, kino- kui reaal- ja humanitaarkallakuga; kristlikku, materialistlikku; digitaalset või analoogset; eesrindlikku või tagurlikku; looduskeskset või linnalikku kooli. Waldorfkooli sildi saab kohalikust sildistamisvabrikust tellida. Lapsi on, järelkult ka vanemaid – nemad otsivad maja, kuhu silt külge kruvida – lihtne. Tehtud. Hakkame waldorfima. Tegelikult tuleb veel tikutulega heinaküüni nõela otsima minna, sest just seal varjavad end waldorfõpetajad – waldorfkooli süda.

Ei tahtnud tavakooli...

Ka läbi eituse saab asju, nähtusi defineerida – võib võtta näituseks kivi – graniidist – ja hakata tegema suursugust loetelu asjust, mida ta ei ole. Nõges ta pole, kägu ka mitte, elevantile sarnaneb mõnel juhul värvuse poolest, ei, raudteeliiper ka mitte, kuigi on samuti tugev... Jõuame mõistmisele, et meil kulub terve igavik, enne kui kohale jõuame. Raha on aeg, nagu öeldakse. Puid on metsas palju, igaüks tunneb ära männi, olgugi, et ta pole tõenäoliselt mitte kunagi varem seda konkreetset eksemplari näinud. Nii on lugu ka Waldorfkooliga. Igaüks neist/meist on erisugune, vastavalt vanusele, kasvutingimustele. Ühtki meist/teist ei saa näiteks kaseks ümber kasvatada. Kuid võib vaigusele kohale paiga peale panna, et riideid ei määriks, tüve valgeks võõbata, et oleks ilus väljast vaadata, okkad ära lõigata, et ei torgiks, aga siis on ta lihtsalt mutileeritud mänd, kes kas kasvatab uued okkad või sureb.

Waldorfkooliks kasvamine

Kui oleme nüüd otsustanud, et see on tõesti mänd, keda me kasvatada ja kelle eest hoolt kanda tahame, siis oleme jõudnud olulisse punkti. On ju tähtis teada, et siit hakkab mõne aja pärast alla potsatama käbisid, mitte õunu, ja käbimoosiga pole veel kuulsaks saadud. Kulub palju aastaid rasket tööd, vastuseismist tormidele, naabrikoerale, kahjuritule, et kool Waldorfi nime välja võiks kanda.

Saladuseloor

Olulised imetabased sündmused leiavad koolis aset kella 8:30st kuni kell pärastlõunani, tööpäeviti. Eriliselt aga mainitud aja esimese pooleteise tunni jooksul. Need on väga olulised sündmused. Seda asjaolu on ilmselt kõik lapsevanemad tähele pannud; õpetajatel ja lastel on õnneks läinud ära petta 79 protsenti vanematest – viimased arvavad, et nad teavad väga hästi, mis koolis toimub. See on tegelikult saladus. Nad

ei saagi seda teada. Igal hommikul tervitab eriväljaõppe saanud waldorfõpetaja lapsi kättpidi ja viib nad teise reaalsusesse – põhitundi.

Koostöö NATOga

Tuntuimad Waldorfkooli lõpetajad muudavad maailma kõrgeimal areenil. Selleks, et näiteks NATO peasekretäre õpetada, peavad meie õpetajad olema motiveeritud ja eriliselt koolitatud. Suurimad õpetajad istuvad neil hommikuti pingis või viivad ringis seistes läbi kummalisi tseremooniaid, mis viib neid ühendusse maailma algtõdedega. Nippe võlukunstnikuks saamiseks saab vastavatelt kursustelt; lähimad statsionaarseminarid asuvad Soomes ja Rootsis. Raskeim õppeaine, millega kõik neist, ja tegelikult ka teist, silmitsi seisavad, on töö iseendaga. Ainult läbi enesekasvatuse saab mõjuda kasvatajana õpilastele, kaasinimestele.

Kool nagu Sina

Või mina. Waldorfkooli võrdlemine elava organismi, puuga, polnud juhuslik, nagu ka kõik muu selle kooli juures. Ei ole juhuslikult siia sattunud ka Sina. Või mina. Mandaatgruppidest on selgunud, et paljudele jääb arusaamatuks, kuidas on võimalik ilma täpsete tööjuhendite ja regulatsioonideta üldse mingit kooli pidada. Pole seal juhti ega kedagi. Mingi arusaamatu kolleegium. Mingi salapärane õppekava. Jumal tänatud – vähemalt on juhatus! Inimeseõpetus – kes see veel on? Kes julgeb mind tulla õpetama?! Waldorfkoolis õpivad kõik. Kogu elu. Sind kastetakse sellesse. Õpe ei lõpe vahetunni, kojumineku, vaheaja, põhi-, kesk- või ülikooli lõpetamisega. Eesti keeles on palju häid ütelsusi. Korras. Kypse. Otsas. Sussid püsti. Kastis, tänapäeval küll rohkem purgis. Valmis. Need tähendavad mingi etapi lõppu. Waldorfkoolis õpime surmani. Siis oleme alles valmis. Valmis järgmiseks etapiks.

Amet nagu Sina

Või mina. Ettevõtlusega seotud inimesed teavad toda masendavat näitajat, mis kirjeldab, kui palju inimene oma tegelikust potentsiaalst ühel või teisel ametipostil rakendada saab. Oma orgaanilise vs bürookraatliku struktuuri tõttu koosneb meie kool inimestest, mitte ametikohtadest, kellest igauks on unikaalne ja saab võimaluse ennast organisatsioonis maksimaalselt rakendada. See ei tähenda kaootilisust. Heaks näiteks on lehed puul, mis kaugelt vaadatuna võivad mõjuda suvalise roheline massina, aga lähemalt vaadeldes näeme, et nad alluvad kindlale korrale. Ja kuigi iga oks on erinev, lähtuvad nad samast seaduspärasest. Sarnaselt on klassiõpetajatega, õpilastega, õppeainetega, eepohhidega, põhitundidega. Inimeste eludega.

Sa ei ole üks

Præguseks on waldorfkooli üle 2000; see on ainuke taoline ülemaailmne koolide võrk. Ehk kui õpilane Peruust Lima waldorfkooli V klassist peaks Eestisse kolima, siis on ta meie koolis tuttav käsitatud teemadega, mis teeb sissesulamise kergemaks, kuna räägitakse ju „ühise keelt“. Ühiseks teeb keele waldorfkooli õppekava, mis põhineb Rudolf Steineri inimõpetusel. Selle järgi teeb laps läbi kogu inimkonna ajaloo enne, kuni kooli lõpuks tänapäeva välja jõuab.

Waldorfkool on tavakool

Tihti vastandatakse waldorfkooli tavakoolile. *Tavasid* on waldorfkoolis ilmselt palju rohkem kui riigi või omavalitsuse koolis. Mõistame, kust see sõna tuleb ja kui kahte süsteemi kõrvutame, siis märkamegi palju erinevusi. Waldorfkoolis mängib väga olulist rolli rütmilisus. Et elatakse Maaga ühes rütmis, aastapäevade rütmis, öö ja päeva rütmis. Me tavatseme neid arvestada ja tähistada. Meie õppekava ei muutu, kuna inimeseks olemise põhiküsimused on need samad, mis tuhandeid aastaid tagasi. Uurige vanu sumerite tekste, kui ei usu.

Paneme kaarte

Tuleviku ennustamine on väga lihtne. Selleks tuleb paika panna arengukava. Me oleme määratlenud oma klassifikatsiooni, hõimkonna ja andnud ka teadusliku nime. See tähendab, et me üsna hästi aimame, millises suunas ja kui kiiresti me ideaaltingimustes kasvame. Vanad kreeklased teadsid aga, et kui inimesed plaane peavad, siis jumalad taevast naeravad. Õnneks sattusime plaane pidades kesk erilist olukorda, mis tuletab meile seda naeru meelde. Tänapäeva seisuga ei naera me plaane tehes *force majeure* üle. Viisime läbi küsitluse, olles värskelt maa peale raputatud ja ehk pisut aukartusesse äratatud.

Vabadus ja vastutus

Inimesi võib eksiteele viia sõna *vaba* esinemine waldorfkoolide nimes. Õigemini küll see, mis üldiselt selle sõnaga seostub. See sõna esindab meil vaba vaimuelu, lähtudes vabaduskasvatusest. Selleks, et oma otsustes vaba olla, peab väga palju õppima. Seda eeldame me õpetajatelt, lastelt ja ka vanematelt. Küsitlusele vastanutest ainult 12 inimest ei osale kooli korraldatud loengutel või seminaridel ning vastukaaluks 83 inimest ootavad veel rohkem inimeseõpetuse ning waldorfkooli aine- ja õppekava selgitavaid loenguid. 91 inimest on ennast waldorfpedagoogika ja antroposoofiaga just nimelt loengutel osaledes kurssi viinud. Waldorflapsevanem armastab ka temaatilist kirjandust lugeda – seda ütles 82 inimest.

Kool vanematele

Vanemate kool ei tähenda tavapärasest omaniku staatust. Küll aga saab igaüks end vastavalt jõule, ajale ja tahtmisele ühise hüve loomisel kaasa rääkida, tegutseda. Viimaseks heaks näiteks on see, et 35 inimest on asunud mandaatgruppides koolile uut arengukava välja töötama. „See on väga suur osa aktiivseid inimesi“, sõnas Lastevanemate liidu juhataja ja meie arengukava juhtgrupi konsultant Aivar Haller. Mitu kuud kestnud protsessi jooksul on väljendanud ta korduvalt rõõmu üha edasi pürgivate aktiivsete inimeste üle, mida kohtavat isegi waldorfkoolide puhul harva. Küsitluse järgi tunnevad sarnast rõõmu õpetajate tegevuse üle lapsevanemad, keda vaimustab õpetajate jätkuv pühendumus, hooliv suhtumine lastesse. Imetletakse nende jõudu panustada ühisüritustesse ja seda veel niigi pingelise põhitöö kõrvalt. Vanematele meeldib näha, kuidas õpilastes süüdatakse uudishimu ja teadmisanu säde, mitte ei proovita kulbiga tarkust pähe kallata, või mis veel hullem – lapsel ise see vastav supp valida.

Koos kasvamine

Inimesed naudivad meie kooli juures õppimist ühise tegevuse käigus, olenemata sellest, kas oled laps, lapsevanem, vanavanem või noorem. Laadad meelitavad kooli ka laiemat suguseltsi. Kuigi kooli tuleb panustada palju, arvavad pea pooled vastanutest, et andmine ja saamine on siiski tasakaalus. Kuupidudel valiku koolis õpitust ettekandmine on nii mõnegi vanaema, onu või tädi usku muutma pannud. Selliselt meie kool toimibki – läbi kogemise. 84 inimest tunneb, et on kaasatud kooli tegemistesse. Üks inimene tunneb, et ta ei ole üldse kaasatud, kuigi ise oli vastamas kooli poolt saadetud küsitlusele. Eestlasele omaselt tullakse koolitegemiste-kaasalöömist tantsu lööma siis, kui teda kutsutakse. 34 inimest on ise tantsule kutsujad. Üks lapsevanem tunneb, et talle ei ole „aitäh“ öeldud. / Parandame selle vea: aitäh Sulle, kallid inimesed! Suur tänu ka kõikidele teistele lugejatele! / Kooli tegevus-tantsuõhtutega on 96 vastajat alati kursis, sest loeb infokirju.

Töö tervendab

Järjekordse komplimendina õpetajate tööle näeb suur osa vastanutest, et võimalike õpiraskuste korral soovivad nad ennekõike pöörduda oma armsa klassiõpetaja poole. Kuigi 49 inimest ei ole laste tugitundidest puudust tundnud, nähti vajadust kunstiteraapia ja ravieurütmia järele täiskasvanutele endile. Waldorfpedagoogika peab olema tervendava mõjuga. Kindlasti on meie lähenemisviisil turgutavaid omadusi ka täiskasvanutele.

Panus nagu Sina

Või mina. Küsitluse tulemusena on selgunud seitse potentsiaalset tulevast õpetajat. Kuus inimest on valmis koolile rahalise poole peal appi tulema, 52 vastajat on nõus uude majja õppemaksu tõusu kaudu panustama. Uueks hitiks töötab kujuneda WKT ehk waldorfkoolile kasulikud töötunnid. Sellele vastasid 89 inimest jaatavalt. 26 inimest tahaksid veelgi aktiivsemalt seltsi tegevuses kaasa lüüa. 37 inimest tunnevad, et praegu ei saa nad rohkem panustada. See on täiesti arusaadav. Elu on rütmiline. Ka selles, et vahel on rohkem, vahel vähem aega, võimalusi, jõudu. Kool on käima lükatud. Ta töötab hästi. Neli lendu noori inimesi on lennanud nelja ilmakaarde. Enne, kui need maailmamuutjad meile tagasi Eesti elu uueks looma saavad, hoiamegi ühiste jõududega oma taimekesel silma peal; toetame käega, väega, mõttega, jõuga. Nii kaua, kui on sisu, püsib ka vorm. Ka kõige korrektsem silt ei anna sisu, toote infoleht ei sünni süüa.

Auguga kivi

168 lapse vanavanema puhul on meie 85 vastaja soov juba täitunud. Need 85 inimest sooviksid näha oma lapselapsi meie koolis käimas. See on sisend, indikaator, visioon, eesmärk, nägemus, tulevikupilt, unistus,

siht, suund. Valige, millist iganes sõna eelistate, soov jääb samaks. Võtke nurgakiviks kõikidele järgnevatel arengukavadele. Sellest, et lõviosa inimeste jaoks ei ole tegemist juhusuhtega, vaid soovitakse panustada päris oma waldorfkoolimaja ehitamisele, annab eelnevale veelgi kinnitust.

Meest sõnast

Waldorfkool on tulevikukool, mille õitseng saabub sadade aastate pärast – seda ütleb prohvetlikult kooli rajaja. Waldorfkoolidest tulnud erilised inimesed muudavad maailma. Kool ärgitab maailma vastu huvi tundma, küsimusi esitama; peab iseenesest mõistetavaks individuaalset arengut kogu elukaare vältel. Waldorfkool ei alga I klassiga ega lõpe IX või XII klassiga. See taim kasvab Sinu terve elu, ajab võsusid ka Sinu lähedastes, kolleegides, sõprade ringiski.

Läheneme pensionile

100 aastat waldorfkoolide algusest, 12 aastat Waldorfkool Läte algusest, on alles algus. Mitmedki on meid nimetanud ennatlikult Eesti parimaks waldorfkooliks. Siin täname alandlikult ja kindlasti püüdleme paremuse poole. Koos Eesti parimate lapsevanematega on eesmärgid saavutatavad. Kool on suurem kui meie kõikide summa, tähtsam meie isiklikest ambitsioonidest. Waldorfkool seisab tugevatel alussammastel, millele on hea tahtmise ja püsivuse korral võimalik tulevikku ehitada. Need sambad toetuvad samavõrd meile, kui meie neile. Ja kui küsiksime minult nõu, millisesse pensionisambasse investeerida, siis mu kindel soovitus on: valige lapsed.

Täna teid seltskonna eest sellel enesearengu teel!

Lõpetan Rudolf Steineri sõnadega, mis on esimese waldorfkooli nurgakivisse valatud:

Valitsegu see, mida vaimujõud armastuses

Mõjugu see, mida vaimuvalgus headuses

Südamekindlusest

Hingetugevusest

Noorele inimolevusele

Keha tööjõu jaoks

Hinge sügavuse jaoks

Vaimu valguse jaoks

Anda saab.

Selleks olgu pühitsetud see paik:

Noorusmeel leidku temas

Jõu-andelid, valgusele andunud

Inimhoolitsust.

Oma südames pidagu meeles vaimu

Mis siin valitsema peab, need, kes

Kivi võrdkujuks siin asetavad, selleks et

Ta kindlustaks aluspõhja

Üle mille peab elama, valitsema, mõjuma:

Vabastav tarkus,

Tugevdav vaimuvägi,

Ilmutav vaimuelu.

Seda tahavad nad tunnustada:

Kristuse nimel

Puhaste sihtidega

Heas tahtes